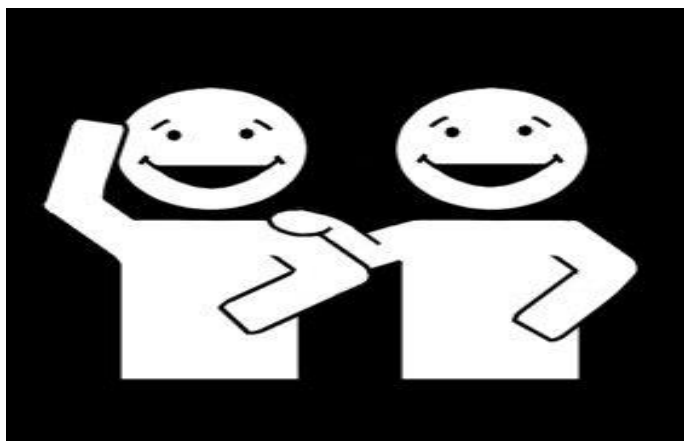

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Pedagogisk omsorg i Värne

Hösten 2018 och våren 2019

INLEDNING

Den 1 april 2006 trädde lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever i kraft.

Sedan 1 januari 2009 regleras likabehandlingsarbetet i två regelverk: diskrimineringslagen och det som i skollagen benämns som kränkande behandling.

MIN VISION

En omsorg som sjuder av liv, engagemang, glädje och gemenskap, där både barn och vuxna kan utvecklas.

DELAKTIGHET OCH FÖRANKRING

Barnens delaktighet

Vid samlingar och i samtal med barnen tar pedagogen reda på var och hur barnen upplever att det är otryggt.

Barnen deltar vid framtagandet av verksamhetens trivselregler.

Vårdnadshavarnas delaktighet

Pedagogen synliggör verksamheten genom dokumentation, vid föräldramöten, utvecklingssamtal och utskick. Vid dagliga samtal med vårdnadshavare ges möjlighet att ta upp frågor som är aktuella och påverkar arbetet med likabehandling.

Pedagogens delaktighet

Pedagogen deltar i arbetet med att upprätta och följa upp likabehandlingsplanen.

Pedagogen har skyldighet att känna till och handla efter innehållet i planen.

Förankring av planen

Förskolechef ansvarar för att planen delas ut till nyanställd personal.

Likabehandlingsplanen ska finnas uppsatt i verksamheten ex på anslagstavla i hallen.

Pedagogen ansvarar för att planen delas ut till föräldrar när nya barn skolas in, samt till vikarier och elever under deras första dagar.

Förskolechef ansvarar för att planen skickas till Barn- och ungdomssektorn och att planen publiceras på kommunens hemsida.

Brukarrådet som består av föräldrarepresentanter, personal och förskolechef går igenom och diskuterar planen.

KARTLÄGGNING

Områden som berörs i kartläggningen: kränkande behandling, kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, ålder och tillgänglighet.

Pedagogen ska genom dokumentation och dialog med förskolechef kartlägga, dokumentera och utreda stämning, händelser och förhållningssätt vid incidenter eller när man ser återkommande mönster.

Dokumentationen sker löpande. Enskilda intervjuer med barnen, samtal med vårdnadshavare och barnobservationer kan användas som underlag i kartläggningen.

Syftet är att identifiera risker för diskriminering, trakasserier och kränkande behandling i verksamheten. Det som framkommer ska ligga till grund för planeringen av de åtgärder som ska genomföras för att förebygga och förhindra diskriminering, trakasserier och kränkande behandling

PEDAGOGISK OMSORG - LÅNGSIKTIGA MÅL

Målet är att förhindra att kränkande behandling, trakasserier samt diskriminering uppstår.

Pedagogen försöker skapa en gemensam värdegrund, trygga relationer och en miljö där alla respekteras.

Pedagogen vill främja allas lika värde, motverka diskriminering, trakasserier eller annan kränkande behandling.

- Alla barn ska oavsett ålder, kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, känna sig trygga.
- Vara hjälpsamma och visa varandra hänsyn.
- Alla vuxna och barn ska respektera att alla människor är olika och att man är bra som man är.
- Alla barn ska utveckla sin förmåga till empati för andra människor.
- Alla barn ska ha inflytande och lära sig utöva demokrati i enkla situationer.
- Att regelbundet se över rutiner, regler och arbetssätt

INSATSER FÖR DET FRÄMJANDE ARBETET

- Pedagoger arbetar med samtal, sagor, olika projekt, drama, för att hjälpa barnen att förstå och lära sig empati och hur man ska vara mot varandra.
- Pedagoger finns med i lek miljöer för att stötta leken och hjälpa barnen att hantera konflikter.
- Barnen delas upp i mindre grupper regelbundet för ge alla barn lugn och trygghet och för att varje barn förutsättningar att bli uppmärksammat.
- Barnen ges möjlighet att leka med alla barn både ute och inne för att främja nya och goda relationer.
- Det är alltid pedagoger som delar upp barnen i till exempel grupper, arbete i par, kö- eller matplatser för att undvika att någon känner sig utanför.
- Pedagoger pratar om barnens olikheter som något positivt där vi kan lära av varandra.
- Pedagoger bemöter barn, kollegor och föräldrar med respekt.
- Pedagoger arbetar efter att alla är lika värda och vår förhoppning är att alla ska känna sig värdefulla.
- Pedagoger hälsar på alla barn och föräldrar när de kommer och går för att de ska känna sig sedda och välkomna.
- Matsituationen och samlingar används för att träna på att framföra åsikter, lyssna på varandra och ta demokratiska beslut.
- Pedagoger markerar och reagerar på svordomar och könsord

MÅL OCH ÅTGÄRDER I DET FÖREBYGGANDE ARBETET

Utifrån kartläggningen och nulägesanalysen vill jag under detta år fokusera på följande mål och förebyggande åtgärder:

Mål

Verksamheten ska erbjuda olika aktiviteter som främjar samarbete, respekt för varandra och empati.

Åtgärd

Aktiviter planeras in som leder oss mot vårt långsiktiga mål. När jag planerar verksamheten fokuserar jag särskilt på aktiviteter och mitt förhållningssätt så att det främjar samarbete, respekt för varandra och empati.

Mål

Jag har ett systematiskt, ändamålsenligt och effektivt arbete när jag arbetar med planen mot diskriminering och kränkande behandling.

Åtgärd

Jag använder en arbetsmall där jag enkelt kan följa upp mitt arbete. Planering, uppföljning och utvärdering läggs in i mitt kvalitetshjul och är en stående punkt på APT.

RUTINER FÖR AKUTA SITUATIONER i pedagogisk omsorg och på förskolan Sunnanäng

Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling

All personal är uppmärksam på grupperingar och tendenser till utanförskap.

All personal observerar barnens lek och samtal i vardagen.

Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av andra barn Vi samtalar med berörda barn. I samtalet utreds vad som hänt och sedan vidtas de åtgärder som behövs för att förhindra fortsatta kränkningar. Vi samtalar med berörda föräldrar. Vi dokumenterar alla händelser som upplevs vara trakasserier eller kränkningar samt anmäler det till förskolechefen. Förskolechefen anmäler till nämnden när den får kännedom om att ett barn anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten.

Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av personal

Om personal diskriminerar eller kränker ett barn har kollegorna ansvar för att ta upp det med berörd kollega samt informera förskolechef som ansvarar för att utreda, dokumentera, åtgärda samt följa upp.

Rutiner för uppföljning

Uppföljning och utvärdering av ärendet ska ske så snart som möjligt, men absolut senast inom en månad.

Rutiner för dokumentation

Ansvarig personal dokumenterar alltid händelser som rör diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

UPPFÖLJNING AV FÖREGÅENDE ÅRS MÅL OCH ÅTGÄRDER

Arbetet med likabehandling är en fortgående process där det är viktigt att reflektera och diskutera tillsammans med barnen.

För att jag ska upptäcka om något barn blir illa bemött måste jag finnas med i lekmiljöerna och vara lyhörd och markera när det inte är okey.

Jag tror att det har stor betydelse för barnen att vi pedagoger synliggör hur man är en bra kompis. Tänket måste finnas med hela tiden i vårt dagliga arbete.

MÅL FÖR KOMMANDE VERKSAMHETSÅR

Få en fungerande barngrupp, där alla barn får vara med och leka.

ÅTGÄRDER FÖR KOMMANDE VERKSAMHETSÅR

Jag läser böcker och spelar teater där ämnet bearbetas.

Jag markerar och reagerar om någon slår eller uttrycker sig elakt mot någon.

Jag finns med i lekmiljöer för att stötta i leken och hjälpa barnen hantera konflikter.

Jag delar upp barnen i mindre grupper och olika konstellationer.

Jag diskuterar med barnen om hur en bra kompis ska vara.

UPPFÖLJNING OCH UTVÄRDERING

Förskolechef och personal ansvarar för att likabehandlingsarbetet följs upp.

Uppföljning sker kontinuerligt i arbetslaget över året.

Vid vårterminens slut utvärderar personalen årets mål och gör en uppföljning om det förekommit kränkande behandling eller trakasserier i barngruppen. Personalen utvärderar om de eventuella insatser som är gjorda har gett någon effekt, om det skett en förändring.

I september varje år upprättas ny plan för likabehandling och kränkande behandling.

KONTAKT

Hör av dig om ditt barn eller du har blivit utsatt för kränkande behandling. Du är också välkommen att höra av dig om du har några frågor om denna plan eller om verksamheten i övrigt.

Förskolechef Susanne Lindström 0381-423 72

BEGREPP

Diskriminering är när förskolan på osakliga grunder behandlar ett barn sämre än andra barn och missgynnandet har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning. Diskriminering kan vara direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering är att ett barn behandlas sämre än andra barn. Det kan vara när en pojke går före en flicka i kön till en förskola med motiveringen att det redan går så många flickor på den aktuella förskolan.

Indirekt diskriminering är att behandla alla barn lika. Det kan vara när alla barn serveras likadan mat, då diskriminerar förskolan indirekt de barn som på grund av religiösa skäl behöver annan mat.

Trakasserier är uppträdande som kränker ett barns värdighet och som har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning. Det kan vara när en person uttalar sig negativt som någon från ett annat land inför barnen och det i barngruppen finns ett barn från ett annat land, som tar illa vid sig.

Kränkande behandling är uppträdande som kränker ett barns värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund. Det kan vara att retas, mobba, frysa ut någon, knuffas eller att rycka någon i håret.

Trakasserier och kränkande behandling kan vara fysiska (slag, knuffar), verbala (hot, svordomar, öknamn), psykosociala (utfrysning, grimaser, alla går när man kommer), texter och bilder (teckningar, lappar, fotografier).

Sexuella trakasserier. Vuxna måste vara uppmärksamma på och agera i situationer där barnens lek inte präglas av frivillighet, ömsesidig nyfikenhet och intresse, exempelvis när de leker doktorslekar.

Repressalier. Personalen får inte utsätta ett barn för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att vårdnadshavaren har anmält förskolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling.

DISKRIMINERINGSGRUNDER

Kön

Med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering och trakasserier: En flicka går före en pojke i kön till en förskola med motiveringen att det redan finns en stor majoritet av pojkar på förskolan. (diskriminering) När barnen leker på gården berättar Peter för sin förskollärare Rosa att han vill ha en likadan röd mössa som Fatima. Han tycker att den är väldigt fin med små glitterhjärtan på. Rosa säger skrattande ”Då kanske vi ska kalla dig för Petra, så att de andra inte tror att du är Fatima”. Hon berättar för de andra barnen om det och alla skrattar åt Peter. (trakasserier på grund av kön)

Könsöverskridande identitet eller uttryck är när någon inte identifierar sig med sin biologiska könstillhörighet som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

Diskrimineringsombudsmannen har valt att använda sig av begreppen könsidentitet eller könsuttryck eftersom lagens begrepp könsöverskridande identitet eller uttryck signalerar att det som skyddas är en avvikelse från det normala”.

Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella.

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande. Alla människor har en etnisk tillhörighet. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

En förskola med många barn med annan etnisk tillhörighet än svensk ger förtur åt etniskt svenska barn när man tar in nya barn för att inte få en alltför segregerad barngrupp. [diskriminering].

En av förskollärarna uttalar sig negativt om polacker inför barnen. I barngruppen finns det ett polskt barn som tar illa vid sig. [trakasserier]

Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringslagen definierar inte religion eller annan trosuppfattning. Enligt regeringens proposition (2002/03:65) bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism omfattas av diskrimineringskyddet. Andra etniska, politiska eller filosofiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

Axel går i Evangeliska Fosterlands-Stiftelsens söndagsskola. Hans dagbarnvårdare säger ”Usch, vilket trams! Ska du bli en sådan där bibelfanatiker?” [trakasserier]

Salima blir ledsen eftersom några av de andra barnen brukar skratta åt hennes mamma som bär muslimsk huvudduk när hon kommer och hämtar henne. En av barnskötarna tröstar Salima, men vidtar inga andra åtgärder. [trakasserier]

Funktionsnedsättning

Med funktionshinder menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå. DO använder sig av Handisams beteckning funktionsnedsättning – och inte funktionshinder eftersom hindren finns i samhället och inte hos personen.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

Anna som har ADHD får inte börja på samma förskola som sin storebror. Kommunen, som tillämpar syskonförtur, tycker i detta fall att Anna ska börja på en annan förskola. Där finns det andra barn med samma diagnos och personalen har därför kunskap om denna. [diskriminering]

David har muskeldystrofi som gör att han går klumpigt och ostadigt och har lätt för att falla. Några av barnen brukar reta David och kallar honom ”Snubbelfot”. Personal har hört att han blir retad, men har inte vidtagit några åtgärder. [trakasserier]

Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning. *Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier som har samband med sexuell läggning:* Det har gått bra på förskolan tills James äldre bror kommer på besök. Några av barnen har hört när deras storasyskon i negativa ordalag kallat James bror för bög. Nu får James inte vara med och leka eftersom han har en ”äcklig” storebror. Eftersom en av de vuxna på förskolan hör ordväxlingen utan att reagera känner James att han inte har någon att vända sig till. [trakasserier]

Johanna är ny på förskolan och ska fylla i sitt familjetråd. Hon får en förtryckt mall där mammans och pappans namn ska fyllas i. Hon vill ha ett nytt papper med mamma och pappa, men får till svar att hon kan stryka över pappa och skriva dit ”den andra tantens” namn. [diskriminering]

Ålder

Med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd. Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av ålder. Skyddet gäller alltså även i förskolan. Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder, till exempel om särbehandlingen är en tillämpning av skollagen. *Exempel på händelse som kan vara trakasserier:*

Malte är den enda sexåringen som går kvar i förskolan och inte har börjat i förskoleklass. Det är hans föräldrar som valt det. De andra barnen retar honom ofta för det. [trakasserier]

Tillgänglighet

Den 1 januari 2015 skärptes Diskrimineringslagen som numer klassar bristande tillgänglighet i alla skolformer som diskriminering. Bestämmelserna innefattar såväl undervisning som lokaler. Tillgänglighet är ett begrepp som beskriver hur väl en organisation, verksamhet, lokal eller plats fungerar för barn och elever oavsett funktionsförmåga. Tillgänglighet är de förutsättningar som krävs för att alla barn och elever ska kunna vara delaktiga i en inkluderande verksamhet. Att utveckla sin verksamhets tillgänglighet innebär att anpassa den pedagogiska, den fysiska och den sociala miljön i relation till barns och elevers lärande. Arbetet ingår i verksamhetens kvalitetsarbete, i det pedagogiska utvecklingsarbetet, som ett stöd för likabehandlingsarbetet. Lär miljön ska vara utformad så att alla barn, elever och studerande kan inhämta och utveckla kunskap och värden.

